

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED TWICE WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF FRITCHARD AVENUE AND MCGREGOR STREET IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00 Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. Видав. Робітничо-Фармерське Видавнич. Товариство, закорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українськ. Робітнич. Домі, на розі вулиць Прічард і Мекі перог, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00 Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS Cor. Fritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada. Редакція за оголошення не відповідає.

ХТО Й КОМУ ПЛАТИТИМЕ.

Після чотиримісячного паризького торгу репараційна комісія воювавших чотири роки держав прийшла нарешті до згоди. Чотири місяці торгувалися альянські й німецькі капіталісти та їхні фінансові експерти над тим, скільки і в який спосіб здерти з побідженої Німеччини відшкодувань для альянтів. Французькі та англійські експерти виступили за альянтів, німецькі ж експерти пропонували стільки, що альянські й слухати не хотіли. Аж нарешті Овен Йонг, представник Моргана, якого через помилку, чи дипломатично, називають американським представником, дав свою пропозицію, над якою погорбалися депо французькі та англійські експерти, але таки погодилися. Коли Йонг дав свою пропозицію, то представники Великої Британії, її преса й члени уряду, головно Чемберлейн, дуже нерувалися, заявляючи, що така пропозиція є понижачою для Великої Британії, що Британія ніколи на такі умови не погодиться. Прем'єр Австралії, Брюс, навіть телеграфічно протестував зі своєї півної частини світа, щоб уряд Великої Британії не приймав цих умовин. Проте вже по самій цій нервовності британських експертів видно було, що всі вони погодяться на пропозиції Моргана умовини. І погодяться. Тепер кажуть, що ніхто побіди не отримав, що найшляху таку "щасливу середину", яка всіх задовольняє.

Що-ж то за "золота середина" назвали міжнародні імперіалісти на тій репараційній конференції? А назвали вони таку середину, що Німеччина протягом 59 років має заплатити альянським країнам приблизно 26 мільярдів 988 мільйонів доларів, тобто близько двадцять сім мільярдів доларів, або стільки, скільки вартує все багатство Канади з землями, лісами, містами, копальнями і т. д. Має сплачувати Німеччина ратами, які ми подіємо в новинці на першій сторінці. Німеччина! Що-ж таке Німеччина? Населення. Кому має вона сплачувати? Капіталістам Злучених Держав, Англії, Франції, Італії, Бельгії, а ці чотири останні всі ці репарації мають повернути Морганові. В тім якраз суть всіх слів та репарацій.

Колі чотири роки воювали між собою оті найбільші капіталістичні держави, то хто терпів? Населення, найбільша і найчисельніша його частина — робітники й селяни. Вони мільйонами йшли в армії, клали свої голови на полях бою, їхні оселі й поля руйнували гранати, падали пожари, їхні родини пухли з голоду й холоду. А хто наживався на війні? Капіталісти: фабриканти наживали колюсальні багатства виробляючи гармати, амуніцію, літаки, янтарі наживали колюсальні суми на поставанні арміям поживи, одягу і т. д.

Скінчилася війна — хто з чим з неї вівстав? Працюючі вертали без ніч, без руку, без очей і вертали їх лише одна половина, бо друга половина пішла в сирі землю. Фабриканти й спекулянти вертали з багатствами, з нагородами, з новими мільярдами. Таке було в побідних і в поразених країнах.

Що-ж ми бачимо зараз, 11 літ по закінченню світової війни? Бачимо в побідній Великій Британії півтора мільярда безробітних і страшенне положення серед гірників, і в побідній Німеччині півтора мільярда безробітних і розстріли робітників на вулицях Берліна. До цього часу Німеччина сплачувала альянтам відшкодування після так званого плану Доса, а зараз чи від вересня сплачуватиме після плану репараційної конференції, що його виробили фінансові експерти всіх великих воювавших країн, як побідних, так і поразених. Тими експертами були представники найбільших банків Німеччини, Великої Британії, Франції й Злучених Держав. Експерти інших держав були лише для декорації. Між тими експертами не було представників ні німецького, ні англійського організованого робітництва, не було там представників від мільйонів безробітних згаданих країн, там не було представників тих мільйонів родин, десяти мільйонів синів, братів, батьків яких поклали свої голови; не було там представників від тих 20 мільйонів працюючих що вернули домів каліками. Там їх ніхто не репрезентував. Там були зареєстровані тільки найбагатші банкові корпорації.

І от вони ухвалили, що Німеччина має 59 років платити колюсальні суми альянським капіталістам. Хто-ж буде платити? Німецькі капіталісти? Ніколи в світі. Німеччина десять літ платити вже альянтам репарації, але від цього німецькі капіталісти не збагатіли, а альянські робітники та селяни не збагатіли. Зате-ж німецьке працююче населення дуже відчуває це плачевна. Це воно платити альянським капіталістам за злочинні діла своїх правителів та капіталістів. Всі ті репарації, що їх виробили фінансові експерти, страшим тягарем — посереднім й безпосереднім податками, зниженням заробітної плати і т. ин., владує на плечі німецького робітництва й селянства на 59 літ, якщо воно не позбудеться своїх правителів скорше.

Тільки працюючі Радянського Союзу не платять нікому репарацій, ні довгів. Навіть тих довгів не платять, що їх царський уряд десятиками літ позичав в міжнародних капіталістів. Західно європейські та американські капіталістам працюючі Радянського Союзу виплатили в жовтні 1917 року натурою, вигнали до тих країн всіх тих, які у них позичали гроші. Отак би зробили-б німецькі робітники й селяни: вигнали-б до Франції, Англії, Америки та до Муссоліні всіх Шахтів, Штресеманів, Гіндебургів і їх соціал-демократичних Цергібелів, і не потребували-б платити того, чого вони не позичали. Таке вони не вдовзі й зроблять. Берлінські події є тому зарпорукою.

ПРАЩАЛЬНЕ СЛОВО ТОВАРИША М. ІРЧАНА.

Дорогі товариші робітники й фармери Канади! Надто раптово приготування до виїзду з Канади не дали мені змоги попрощатися з вами бодай короткими словами на сторінках нашої преси. Роблю це в дорозі, останньої ночі на канадській землі. Свідомий я того, що завтра переїду кордон Канади, а все ж не менше мені віриться, що це правда. За п'ять з половиною років я так звився з вами і нашими організаціями, що виїзд мій здається й досі тільки сном.

В моєму серці діли й радість. Болію за тою робітничо-фармерською Канадою, якою і серед якої жив я весь час праці на цій чужій землі, а радію тим, що їду у вільну, робітничо-селянську Україну, де будеться нове, соціалістичне життя. Але немає сили, що могла б розлучити мене з вами! Я й далі буду тисно звязаний за допомогою української робітничо-фармерської преси з вами всіма і з усіх сил працюватиму, щоб інформувати Вас про соціалістичне будівництво у вільному Радянському Союзі. Жаль тільки, що не мав я змоги відвідати всі відділи наших організацій, особливо ж, не бачив Західної Канади. Але на це складалася її умовини, в яких працював я у Вінніпегу і в яких працюють далі наші передові товариші. При обмежених інтелектуальних силах, працюючи днями й ночами, тяжко й мріяти про виїзд не то на місяці, але й на віні. Так було, так і залишається далі. Це-жове невдачне становище, але на жаль правдиве.

Товариші! З Канади вийшов я не лише найкращий сподади про працю серед вас, але й чималу науку, яку набув я за п'ять з половиною років в гущі українських пролетарських мас. Поміж вами я загартувався, набрав нових сил до боротьби й праці. Дякуючи теж всім донощикам, я навчився спокійно приймати всі удари з боку тих, що бояться слави правди. Навчився я бути готовим кожної хвили на своє те, чим обдаровує буржуазія через своїх наємних агентів всіх класово-соціальних працівників. І коли навіть деякі капіталістичні держави побоялися пропустити мене переїхати через їхню територію, коли через провокаційні виступи капіталістичної англійської преси мені довелось зазнати в останніх місяцях чимало прикростей, всім цим я тільки горджусь. Горджуся і жалю, що через окремі умовини я мусну покинути цю країну, мусну відірватися від нашого руху і не маю змоги далі з усім сві-

домим робітництвом й фармерством боротися проти вислизку, поневолення і наруги над людською праці. Моїм найгарячішим бажанням для всіх вас є, щоб ви у всіх наших організаціях дали так завзято і ширю працювали, як досі. Тільки гармонійною працею дійдете до нових досягнень у всіх організаціях. Я ж з свого боку, скільки моїх сил буде, допомогатиму з вільної Радянської України. З собою беру чимало матеріялів, призначених за час моєї праці в Канаді і надіюсь, що в найближчих роках я дам українській літературі нові твори, в яких буде по-можливо найкраще відбиття тяжкого життя українського робітництва й фармерства в далекій Канаді.

Товариші робітники й фармери! На прощання, бодай в уві, мішу тисно ваші мозолисті руки і бажав, вам найкращих успіхів в великій праці на користь вас самих. Не легко прожити п'ять з половиною років в Канаді і згадувати все "моє життя найкраще. Бо це найвища школа, яку я міг доєї покинути. Цих п'ять з половиною років праці серед вас були для мене одночасно іспитом, до якого підготувався я всіма моїми силами і здібностями. І до безміру гордий я тим, що пізнав ваше життя, ваші будні, вашу боротьбу. Виздаючись з Канади, я свідомий того, що вам вишен я чимало. І цей довг постарася совісно сплатити дальшою безперервною працею на користь широким трудовим мас, зокрема на користь робітництва й фармерства Канади.

Прощайте, товариші! Від сьогодні нас ділитимуть кордони, багаті кордонів, але я, же ж в'єсею, як радісно, коли згадаю, що недалеким той час, коли впадуть кордони і буде одна велика земля, а харя всім діляний і працюючий люд!

В недалекому часі я надіюсь своєю вражіння я подорожі і всі ви матимете змогу читати їх на сторінках нашої робітничо-фармерської преси. А подорож моя цим разом з самого початку багата в цікаві пригоди і куди соціалістична та прікриша, як п'ять з половиною років тому до Канади.

В останнє прощайте! До побачення на сторінках робітничо-фармерської преси! А на Радянську Україну беру я з Канади гарний гостинець: привітання працюючим масам від особистого радянського уряду, а приватного радянського громадянина, і через те звивив до 5 років термін ув'язнення, що на нього присудив був Войцеховського суд першої інстанції.

Ваш М. Ірчана. Монреаль 27. травня 1929 р.

БІЛИЙ ТЕРОР НА БУКОВИНІ.

(Подаємо з буковинської робітничої газети "Борець".)

Як сказали, так і зробили. Обидцями націонал-царанисти, що заведуть у Румуні такі порядки, які є в західно-європейських краях, тай запроваджують їх. Збирають що де є найгіршого для працюючого людю, найдикіший спосіб для здушення визвольних змагань працюючих, і заводять те в Румунії, запроважуючи це домашньою олігархічною суверітету. Терорішній білий терор є так сьмийши, що на нього жадується вже навіть соціал-демократи. Та не станемо описувати тут цей терор, а наведемо тільки кілька фактів цього терору проти нашої партії і проти українських працюючих. Ці факти покажуть, яких то нікчемних способів добирає "де-

мократична" влада, аби знизити рух передової частини української працюючої класи в Румунії. Стан облоги існує далі. Націонал-царанистична влада не має чим виказатися, коли її притиснуть допитамми, що вона для народу зробила, і хвалитися, що скасувала стан облоги, та що принала такий закон про жандармерію, при якому жандарми вже не мають права до політичних справ. Тимчасом у всіх українських громадах жандарми переслідують і свідомі українських селян трусисі, забирають у них книжки, календарі та "Борця", багатьох з них тягаруть від постерунку до постерунку і нищать їхніми членами нашої партії то жандармерія має свого роду гопр-чі листи, полює за ними по всім усядам. Жандарми завзялинь отверто, що це роблять вони по гоприм наказам від

вищої команди. Так жандарми переслідують трусі і тигами постерунками по цілому повіті 5 селян з Бабина і кільканадцятьох членів нашої партії Заставченини. На т. т. Гелача, Шеленку і Галицького жандарми роблять ночами засади по дорогах, щоб їх зловити і під прикриттям нічної темноти "виконувати над ними свій розказ з гори". Т. Шеленка збив жандарми у головної команді в Чернівцях по лиці так, що той аж запух. Як бачимо, стан облоги і жандармський чобіт панують дальше.

Намордник.

"Демократична" влада намагається поставити свідомим українським працюючим намордника, щоб своєї свідомости не передавали другим. В першу чергу переслідує влада нашу газету. Довгий час ставила вона нам найтяжчі перешкоди, аби газета не появилася, а як її труднощі ми поконали, то зачала саму газету переслідувати. Жандарми конфіскують "Борця", допирати не доставляють його адресатам, а 3-тє травне число "Борця" прожигали сігуранца — хоч демократична влада цензуру скасувала. Вже було й кілька арештів за "Борця". Книжечки наш, які ми пересіде видали, теж конфіскують. А про зловини й-сходни то вже й зовні нема — всі їх влади органі розганяють, а учасників тигануть по тормах та судях. Так жандарми тягують наших товаришів десятками за сходни в Заставні, Топорівцях, Рарану, Кучурові малім, Шубранці, Гаїчіві і т. д. і т. д.

Переслідування.

Багато членів нашої партії мають у суді процеси. Дехто має й по кілька процесів. Причин до процесів нема ніяких

— хіба тільки та, що теперішня влада завзялася порозганяти від нас селян і робітників шиканами, тиганями та матеріяльними шкодами. Разом з переслідуваннями наших товаришів почала влада нагнати на культурний рух і установи українських працюючих, щоб їх знизити. Так жандарми конфіскують календар "Знання то сила", роблять трусі по читальних, як наприклад в Неполоківцях, Крещатику й ин., та забирають бібліотечні книжки та забороняють діяльність А націонал-царанистичні посли, як Андрияшук, похваляють цю нагнати влади на культурні установи; бо "до них понаходило багато комуністів".

Бойкот.

Ця влада дібрала ще одного способу на поборовання нас, це спосіб суспільного бойкоту. Влада дала паролі, щоб вся буржуазна класа нас бойкотувала, щоб жаден друкарник не прийняв нашої газети чи инші потрібні друки друкувати, жаден домовласник не навін нам хати, жаден підприємчичи установка не тримали нашої члена чи прихильника на службі або в роботі і т. д. Теперішня "демократія" загналася вже аж так далеко, що натискає на адвокатів, аби їм перебирали оборонити наших товаришів на їх процесах. Цей спосіб блокаде і саботажа супроти нас показує як дуже а дуже нікчемна є теперішня демократія і її боротьба проти нас.

Так виглядає білий терор "демократичної" влади. Та який терор це не вбій бойового духа поневолення, не вбій його й демократичний терор. Українські працюючі горнуть за тою тиснею довкола нашої партії — і вона від тих ударів не ослабає, а росте.

ГРА З ВОГНЕМ.

Стаття харківських "Вістей" з приводу зменшення кари польським судом білогвардійському бандитові.

З великим обуренням зустріла радянська суспільність вирок харківського апеляційного суду в справі білогвардійського терориста Войцеховського, що зробив замахи на торговця СРСР у Польщі тов. Лізарова. Апеляційний суд визнав, що Войцеховський, роблячи цей замахи, важив на життя не службової особи радянського уряду, а приватного радянського громадянина, і через те звивив до 5 років термін ув'язнення, що на нього присудив був Войцеховського суд першої інстанції.

Цей вирок — нечуваний глум над світовими основами міжнародного права. Цей вирок позбавляє представників радянського уряду тей особливої охорони, що є обов'язком польського уряду відносно всіх членів дипломатичного корпусу, куда належав і тов. Лізаров. Польська фашістська юстиція свідомо виступила проти нормальних дипломатичних взаємин між Польщею і СРСР.

Урядові судді, звичайно, діяли не з власної ініціативи. Тому радянська суспільність цей вирок не могла оцінити інакше, як акт ворожости проти Радянського Союзу, як акт, що демонстративно заохочує білогвардійських терористів продовжувати замахи проти радянських представників. Польський суд підчас цього процесу допустив до нечуваного глуму оборонців Войцеховського над державними взаєминими між СРСР і Польщею. Вихватки адвоката Недзельського відносно нот радянського уряду з приводу білогвардійських замахів на радянських представників, голова суду не припинив, так само

ка входить у коло безпосередньої відповідальности польського уряду.

Способи й погляди, перенесені з практики польської дефеизиви до урядової політики, можуть лише створити для Польщі серйозні політичні, економічні й фінансові ускладнення. Англійська буржуазія була змушена приєднатися до опозиційної оцінки політики Чемберлейна відносно СРСР, як до політики політичного безглуздя.

ЗАРІБКИ РОБІТНИКІВ ПЕРА.

Народній Комісаріят Освіти УСРР опрацював план оплатування праць робітників пера. План опрацюваний у порозумінні з представниками професійних організацій і відповідає здібшого дотеперішньому станові в цій діяльності.

Оригінальні твори художньої прози слід оплачувати по 100 карбованців за друкований аркуш; оригінальні критичні, публіцистичні та бібліографічні твори оплачуються в 90 карб. за друкований аркуш. За переклади художніх творів, наукових і технічних праць, що не потребують редагування — 40 карб. за аркуш, а за переклад інших праць — 50 карб. за аркуш.

Вірші, як оригінальні, так і перекладені; вміщені в періодичній пресі, треба оплачувати по 60 копійок за рядок.

Автори підручників для шкіл 1-го концентру одержують дитячий гонорар в розмірі від 80 карб. за друкований аркуш, автори підручників для шкіл 2-го концентру — від 90 карб., за підручники для профшкіл і ВШШ-ів автори мають одержувати від 100 карб. за друкований аркуш.

За твори, перероблені без згоди автора, але за дозволом НКОсвіти, з повсти на драматичну форму та кіносценарій чи навпаки, видавництво має сплатити авторові 50% гонорару. Решта належить особі, що переробила цей твір.

В проектах передбачається також приблизні наклади для одного видання. Для художньої прози тираж встановлено 5,000 примірників, для масової художньої літератури — 20,000 примірників, драматичних творів — 3,000, критично-бібліографічних та публіцистичних творів — 3,000, дитячої літератури — 10,000, віршів (крім тих, що друкуються в періодичній пресі) — 3,000 примірників.

ДЕНЬ 1-ГО ТРАВНЯ В СТОЛИЦІ УСРР.

Святкування 1. травня цього року далеко вишло за межі традиційних рамок. Насамперед, день 1. травня в Харкові святкували не тільки десятки й сотні тисяч робітників столиці, а й численні робітничі та червоноармійські делегації з інших міст, що прибули до Харкова на свято.

В дні першого травня ц. р. харківські пролетарі голосували за інтенсивний темп індустріалізації країни, за стимулювання зростання промисловости, за соціалістичну реконструкцію сільського господарства, за утворення сприятливих обставин для дальшого будівництва радгоспів і колгоспів, за нешадну боротьбу з бюрократизмом, і за розгортку культурне будівництво.

В 11-й годині ранку Гр. Петровський обійшов разом з командувачем Української Військової Округи Блюхером червоноармійські лаги!

День 2. травня був великим дитячим святом. По багатьох ВШШ'ах і трудових школах відбулися дитячі ранки. Після невеличких мітінгів та концертних відділів, в яких взяли участь діти, відбувся величезний дитячий похід.